

POSTANOWIENIE

18 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 18 czerwca 2024 r. w Warszawie
zażalenia M. W. i D. W.

na postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z 19 stycznia 2024 r., II WSC 4/24,

w sprawie z wniosku M. W. i D. W.

z udziałem T. W., B. W., A. W., Bank spółki akcyjnej w W., [...].

Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego
w W.

o wykreślenie wzmianek egzekucyjnych w dziale trzecim księgi wieczystej
nr [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Miliczu oddalił wniosek D. W. i M.W. o wykreślenie z działu
III księgi wieczystej nr [...] wzmianek o przyłączeniu do postępowania
egzekucyjnego z nieruchomości nowych wierzycieli.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z 15 listopada 2023 r. oddalił
apelację wnioskodawców.

Postanowieniem z 19 stycznia 2024 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawców.

Powyższe orzeczenie zaskarżyli zażaleniem wnioskodawcy, zarzucając:

1. naruszenie art. 626⁸ § 1, art. 626⁸ § 6 zdanie pierwsze i art. 626⁹ w zw. z art. 626⁸ § 7 k.p.c. przez uznanie, że postanowienie zaskarżone skargą kasacyjną nie jest postanowieniem co do istoty sprawy;

2. naruszenie art. 924 § 1 i art. 927 § 2 w zw. z art. 626⁸ § 1, art. 626⁸ § 6 zdanie pierwsze i art. 626⁹ k.p.c. przez uznanie, że w postępowaniu dotyczącym wpisu o wszczęciu egzekucji nie dochodzi do rozpoznania istoty sprawy;

3. naruszenie art. 519¹ § 1 w zw. z art. 626⁸ § 1, art. 626⁸ § 6 zdanie pierwsze, art. 626⁸ § 7, art. 626⁹, art. 924 § 1 i art. 927 § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej na tej podstawie, że postanowienie o oddaleniu apelacji od postanowienia odmawiającego wykreślenia wpisów o przyłączeniu wierzycieli do egzekucji nie jest postanowieniem co do istoty sprawy;

4. naruszenie art. 626⁸ § 1 k.p.c. przez zamieszczenie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia dywagacji na temat orzeczeń o wpisach o wszczęciu egzekucji, podczas gdy zarówno wniosek o wykreślenie wpisów oraz postanowienia Sądu pierwszej i drugiej instancji dotyczą wykreślenia wpisów o przyłączeniu wierzycieli do egzekucji.

We wnioskach skarżący domagali się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się nieuzasadnione.

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury nie wszystkie wpisy do ksiąg wieczystych dotyczą istoty sprawy. Charakteru takiego nie mają wpisy w księdze wieczystej dokonywane w związku z realizacją zabezpieczenia (w znaczeniu procesowym). Stanowisko to jest uzasadniane funkcją przypisywaną takiemu wpisowi; postępowanie w przedmiocie jego dokonania nie jest samodzielnym postępowaniem nieprocesowym, lecz stanowi stadium wykonawcze,

realizacyjne postępowania zabezpieczającego, w związku z czym podlega obowiązującym w nim regułom, w tym odnoszącym się do zaskarżalności orzeczeń (zob. postanowienie SN z 30 stycznia 2024 r., II CSKP 1890/22).

W uzasadnieniu ww. postanowienia zwrócono uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie wszystkie wpisy do ksiąg wieczystych uznaje się, iż dotyczą istoty sprawy. Charakteru takiego nie mają wpisy w księdze wieczystej dokonywane w związku z realizacją zabezpieczenia (w znaczeniu procesowym). Stanowisko to jest uzasadniane funkcją przypisywaną takiemu wpisowi; postępowanie w przedmiocie jego dokonania nie jest samodzielnym postępowaniem nieprocesowym, lecz stanowi stadium wykonawcze, realizacyjne postępowania zabezpieczającego, w związku z czym podlega obowiązującym w nim regułom, w tym odnoszącym się do zaskarżalności orzeczeń (zob. postanowienia SN: z 28 września 2016 r., III CZ 34/16; z 8 grudnia 2016 r., III CZ 56/16; z 14 czerwca 2018 r., V CSK 362/17; z 5 października 2018 r., I CZ 89/18; z 25 października 2019 r., V CSK 163/19; z 28 stycznia 2021 r., I CSK 618/21; z 16 kwietnia 2021 r., I CSK 510/20; z 29 czerwca 2021 r., II CSK 506/20; z 28 października 2021 r., I CZ 62/21). Zastosowanie ma w tym przypadku reguła, zgodnie z którą w postępowaniu zabezpieczającym skarga kasacyjna jest niedopuszczalna (zob.m.in. postanowienia SN: z 15 stycznia 1997 r., III CZ 1/97, OSNC 1997, nr 4, poz. 37; z 4 lutego 1997 r., III CKN 41/96, OSNC 1997, nr 5, poz. 61; z 8 kwietnia 1997 r., I CZ 22/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 147; z 27 października 1998 r., III CKN 8/98, OSNC 1998, nr 3, poz. 65).

Wskazano m.in., że kasacja nie przysługuje w sprawie o wpis ostrzeżenia na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. Nr 19, poz. 147 ze zm.) – zob. postanowienie SN z 15 stycznia 1997 r., III CZ 1/97, OSNC 1997, nr 4, poz. 37.

W innym miejscu podkreślono, że w razie, gdy wpis do księgi wieczystej, w szczególności w postaci ostrzeżenia, służy wykonaniu lub dopełnieniu zabezpieczenia, postępowanie wieczystoksięgowe nie pełni funkcji samodzielnego postępowania nieprocesowego, lecz stanowi stadium wykonawcze (realizacyjne) postępowania zabezpieczającego. Jako takie jest elementem jego organizacji

i podlega obowiązującym w nim regułom, w tym również co do zaskarżalności orzeczeń. Postanowienia w przedmiocie wpisu w księdze wieczystej, w tym wpisu hipoteki przymusowej lub wpisu ostrzeżenia, wydawane w takim postępowaniu wieczystoksięgowym nie mogą być kwalifikowane jako postanowienia co do istoty sprawy w rozumieniu art. 519¹ § 1 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 29 czerwca 2021 r., II CSK 506/20).

W postanowieniach: z 29 czerwca 2004 r. (OSNC 2005, nr 6, poz. 112) i z 18 kwietnia 2007 r., (V CZ 27/07) Sąd Najwyższy - podkreślając, że "istotę sprawy" w postępowaniu wieczystoksięgowym określają przesłanki materialnoprawne wniosku, taka bowiem postać orzeczeń jest właściwa rozstrzygnięciu o zasadności żądania wnioskodawcy domagającego się udzielenia ochrony prawnej przez potwierdzenie jego praw rzeczowych (wpisy w dziale II), ukonstytuowania ich, jeżeli przepis takiego wpisu wymaga (wpisy w dziale II albo IV) lub wzmocnienia skuteczności praw osobistych i roszczeń (wpisy w dziale III, wymienione w art. 16 u.k.w.h. i innych ustawach) - uznał, że rozstrzygnięciem co do istoty sprawy nie są wpisy ostrzeżeń i wzmianek o charakterze wypadkowym, zabezpieczające prawidłowy tok postępowania wieczystoksięgowego lub innego albo zabezpieczające skuteczność ewentualnego orzeczenia, np. ostrzeżenie przewidziane w art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. Nr 149, poz. 703, ze zm.) i w art. 10 ust. 2 u.k.w.h. albo przewidziane w art. 924 k.p.c. lub dokonane na podstawie art. 755 k.p.c.

W kolejnych judykatach podkreślono, że rozstrzygnięciem co do istoty sprawy nie są wpisy ostrzeżeń i wzmianek o charakterze wypadkowym, zabezpieczające prawidłowy tok postępowania wieczystoksięgowego lub innego postępowania albo zabezpieczające skuteczność ewentualnego orzeczenia. Od postanowienia sądu drugiej instancji oddalającego apelację od orzeczenia w przedmiocie wniosku o wykreślenie z księgi wieczystej wzmianki o wszczęciu egzekucji skarga kasacyjna nie przysługuje (zob. postanowienie SN z 23 marca 2018 r., II CZ 11/18). Dodano, że z art. 519¹ § 1 k.p.c. wynika, iż w postępowaniu nieprocesowym skarga kasacyjna przysługuje w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego - o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej - tylko od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty

sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. W postępowaniu dotyczącym wpisu o wszczęciu egzekucji w dziale III księgi wieczystej nie dochodzi do rozpoznania "istoty sprawy" w rozumieniu art. 519¹ § 1 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 2 marca 2023 r., II CSKP 964/22).

W rezultacie należy przyjąć, że rozpoznanie wniosku o wykreślenie wzmianek o przyłączeniu do postępowania egzekucyjnego nowych wierzycieli, nie stanowi rozpoznania „istoty sprawy”, uprawniającego – w rozumieniu art. 519¹ § 1 k.p.c. – do skutecznego wniesienia skargi kasacyjnej.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 1 i § 3 k.p.c.

[SOP]

[ał]